SAMPLE CONTENT

मराठी सुलभभारती
WORKBOOK

BASED ON TEXTBOOK AND BOARD PAPER PATTERN

इयत्ता आठवी

(Eng. Med.)

Target Publications® Pvt. Ltd.

महाराष्ट्र राज्य पाठ्यपुस्तक निर्मिती व अभ्यासक्रम संशोधन मंडळ, पुणे - ०४
यांच्याद्वारे नियोजित अभ्यासक्रमावर आधारित

मराठी सुलभभारती
WORKBOOK
इयत्ता आठवी (English Medium)

टळक वैशिष्ट्ये

- CCE Pattern नुसार प्रश्नांची मांडणी
- दहावीच्या अद्ययावत कृतिपत्रिका आराखड्यानुसार पाठांचे परिच्छेदांमध्ये विभाजन
- पाठाखालील सर्व प्रश्नांचा समावेश
- वैविध्यपूर्ण आकलन कृतींचा समावेश
- व्याकरणाच्या अधिकाधिक सरावाकरता प्रत्येक पाठ, कविता व स्थूलवाचनाच्या अंती भाषाभ्यास विभाग अंतर्भूत
- कवितांच्या अधिक आकलनाकरता प्रत्येक कवितेचा सरळ अर्थ अंतर्भूत
- कृतींची उत्तरे लिहिण्याकरता पर्याप्त जागा उपलब्ध
- विद्यार्थ्यांच्या सृजनशक्तीच्या विकासाकरता उपयुक्त

विद्यार्थ्याचे नाव : ____________________

शाळेचे नाव : ____________________

इयत्ता : __________ **तुकडी :** __________ **अनुक्रमांक :** __________

Sample Content

Printed at: **India Printing Works,** Mumbai

© *Target Publications Pvt. Ltd.*
No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, C.D. ROM/Audio Video Cassettes or electronic, mechanical including photocopying; recording or by any information storage and retrieval system without permission in writing from the Publisher.

Balbharati Registration No.: 2018MH0022 **TEID: 2802** P.O. No. 10934

प्रस्तावना

नमस्कार, विद्यार्थी मित्र-मैत्रिणींनो!

इयत्ता आठवीच्या नव्या वर्गात आपणा सर्वांचे स्वागत. या वर्गाकरता शासनाने निर्धारित केलेला ज्ञानरचनाधारित अभ्यासक्रम भाषेची रुची वाढवणारा व अभ्यासाची कला शिकवणारा आहे. 'घोका आणि ओका' या पाठांतर पद्धतीपेक्षा वेगळा असा हा अभ्यासक्रम भाषिक कौशल्यांचा विकास करणारा आहे, यामुळे भाषाज्ञान हे फक्त प्रश्नोत्तरांपुरते मर्यादित न राहता आकलनशक्ती व सर्जनशीलता या क्षमतांचा विकास करणारे ठरेल. या अभ्यासक्रमाला न्याय देत तो अधिक चांगल्या प्रकारे आत्मसात करण्यासाठी सातत्यपूर्ण सराव हाच यशाचा मार्ग ठरेल. या सर्व बाबींचा सारासार विचार करून तयार केलेले **टार्गेट प्रकाशनाचे मराठी सुलभभारती WORKBOOK : इयत्ता आठवी** प्रकाशित करताना आम्हांला आनंद होत आहे.

इयत्ता दहावीच्या अद्ययावत कृतिपत्रिका प्रारूपाला आधारभूत मानून या पुस्तकाची निर्मिती केली आहे. दहावीच्या अद्ययावत कृतिपत्रिका प्रारूपाचा विद्यार्थ्यांना परिचय व्हावा व त्या दृष्टीने अध्ययन करणे सोपे व्हावे हा यामागील मूळ उद्देश आहे. परीक्षेच्या दृष्टिकोनातून विचार करता अधिकाधिक सरावासाठी मुबलक कृतींची सोप्या शब्दांत रचना केली आहे. व्याकरण हा भाषेचा आत्मा असतो हे जाणून व्याकरणाच्या सरावावर अधिकाधिक भर देण्यात आला आहे. यामुळे विद्यार्थ्यांना व्याकरणावर पर्यायाने भाषेवर प्रभुत्व मिळवणे सोपे होईल. कवितांचे उत्तम आकलन होऊन विद्यार्थ्यांना यावर आधारित कृतींचा सराव करणे सोपे व्हावे यासाठी प्रत्येक कवितेच्या सुरुवातीला कवितेचा सरळ अर्थ देण्यात आला आहे. विद्यार्थ्यांना स्वमत व अभिव्यक्ति या प्रश्नांची उत्तरे लिहिणे सोपे जावे याकरता स्वमत व अभिव्यक्तीसारख्या प्रश्नांसाठी मार्गदर्शक मुद्दे देण्यात आले आहेत. सरावाकरता मुबलक जागा देण्यात आली आहे, यामुळे विद्यार्थ्यांना उत्तरे सुटसुटीतपणे लिहिता येतील. हे Workbook मुलांची परीक्षेच्या दृष्टीने परिपूर्ण तयारी करण्यास उपयुक्त तर आहेच शिवाय त्यांच्या मनात आत्मविश्वास निर्माण करणारेही आहे.

परीक्षेच्या दृष्टीने विद्यार्थ्यांचा अधिकाधिक सराव करून घेणारे हे Workbook त्यांच्या यशाची गुरुकिल्ली ठरेल अशी आम्हांला खात्री वाटते.

प्रयत्नांती परमेश्वर. चला, नियोजनबद्ध अभ्यासाला सुरुवात करूया. परीक्षेला आत्मविश्वासाने सामोरे जाऊया. तुमच्या प्रयत्नांत आम्ही सदैव तुमच्या सोबत आहोत.

हे Workbook परिपूर्ण करण्यासाठी आम्ही सर्वतोपरी प्रयत्न केले आहेत, तरी Workbook अधिकाधिक उत्कृष्ट व्हावे, यासाठी आपल्या सूचना स्वागतार्ह आहेत. याकरता आपला अभिप्राय **mail@targetpublications.org** या इ-मेल पत्त्यावर पाठवावा ही नम्र विनंती.

धन्यवाद!

ज्ञानार्थींना मन :पूर्वक शुभेच्छा!

प्रकाशक

आवृत्ती : द्वितीय

Disclaimer

This reference book is transformative work based on 'मराठी सुलभभारती; चौथे पुनर्मुद्रण: २०२२' published by the Maharashtra State Bureau of Textbook Production and Curriculum Research, Pune. We the publishers are making this reference book which constitutes as fair use of textual contents which are transformed by adding and elaborating, with a view to simplify the same to enable the students to understand, memorize and reproduce the same in examinations.

This work is purely inspired upon the course work as prescribed by the Maharashtra State Bureau of Textbook Production and Curriculum Research, Pune. Every care has been taken in the publication of this reference book by the Authors while creating the contents. The Authors and the Publishers shall not be responsible for any loss or damages caused to any person on account of errors or omissions which might have crept in or disagreement of any third party on the point of view expressed in the reference book.

© reserved with the Publisher for all the contents created by our Authors.

No copyright is claimed in the textual contents which are presented as part of fair dealing with a view to provide best supplementary study material for the benefit of students. .

Sample Content

अनुक्रमणिका

क्र.	पाठाचे नाव	लेखक / लेखिका / कवी / कवयित्री	पृष्ठ क्र.
१.	आम्ही चालवू हा पुढे वारसा	जगदीश खेबूडकर	१
२.	मी चित्रकार कसा झालो!	ल. म. कडू	२
३.	प्रभात	किशोर बळी	९
४.	आपण सारे एक	प्रभा बैकर	१६
५.	घाटात घाट वरंधा घाट	महेश तेंडुलकर	२४
६.	आभाळाची अम्ही लेकरे	वसंत बापट	३२
७.	नातवंडांस पत्र	नंदू नाटेकर	३८
८.	गिर्यारोहणाचा अनुभव	रमेश महाले	४६
९.	झुळूक	दामोदर कारे	५६
१०.	आम्ही हवे आहोत का?	शांता शेळके	६५
११.	जीवन गाणे	नितीन देशमुख	७७
१२.	शब्दकोश (स्थूलवाचन)		८४
१३.	संतवाणी (अ) आजि सोनियाचा दिवस	संत सेना महाराज	८६
	संतवाणी (आ) चंदनाच्या संगें	संत चोखामेळा	
•	आसपास १		८९
•	आसपास २		९०

[टीप: पाठाखाली दिलेले प्रश्न * या चिन्हाने दर्शवले आहेत.]

Don't lose out on marks in Grammar & Writing Skills. Practice more & score full with Target's **"व्याकरण - भाषाभ्यास व उपयोजित लेखन"**. Scan the adjacent Q. R. Code and go for it now.

Sample Content

Sample Content

१ आम्ही चालवू हा पुढे वारसा

– जगदीश खेबूडकर

कवितेचा सरळ अर्थ

'गुरूने दिला .... पुढे वारसा!'
कवी म्हणतात, गुरूने आम्हांला घडवले, आम्हांला ज्ञान दिले, हा त्यांनी दिलेला ज्ञानाचा अनमोल असा ठेवा, खजिना आम्ही वारसा स्वरूपात जतन करून पुढील पिढ्यांपर्यंत पोहोचवत राहू, ज्ञानदानाचे हे व्रत आम्ही पुढे कायम पाळत राहू.

'पिता-बंधु .... दिला कवडसा!'
गुरू आमच्यासाठी मातापित्यासमान आहेत, तेच आमचे हितचिंतक, आम्हांवर स्नेह, प्रेम, माया बरसवणारे आहेत. गुरू कल्पवृक्षासमान आहेत. त्यांच्या ज्ञानाच्या सावलीत आम्ही विद्यार्थी ज्ञान मिळवतो. गुरू आदर्श व्यक्ती व समाज घडवण्याकरिता आपल्या विद्यार्थ्यांची जडणघडण करतात. गुरू म्हणजे जणू ज्ञानरूपी सूर्यच! त्यांच्याकडून आम्ही ज्ञानाचा कवडसा प्राप्त करतो.

'जिथे काल .... व्हावा तसा!'
विद्यार्थी घडवण्याच्या ज्ञानयज्ञात गुरू स्वत:ला झोकून देतात. कालचे ज्ञानरूपी बीज आज अंकुरित होते. त्याचे वेलीत रूपांतर होते व त्याला सुंदर फुले लागतात. ज्याप्रमाणे बीचे फळाफुलांनी लगडलेल्या झाडात रूपांतर होते, त्याचप्रमाणे गुरू लहान जीवांना ज्ञानामृत पाजून, त्यांच्यावर संस्कारांचे सिंचन करून सुसंस्कृत व्यक्ती म्हणून त्यांची जडणघडण करतात.

'शिकू धीरता .... लागो असा!'
धैर्य, शौर्य, वीरवृत्ती आम्ही गुरूंकडून शिकू. विद्येसोबत, ज्ञानासोबत नम्रता हा गुण आम्ही अंगी बाणवू. आमच्या मनाला विद्या मिळवण्याचा एकच ध्यास लागू दे.

'जरी दुष्ट .... आहे ठसा!'
आम्ही वाईट वृत्तीच्या लोकांना धडा शिकवू. चांगल्या, गुणी, सद्‌वर्तनी माणसांचा सांभाळ करू. आमच्या मनावर, बुद्‌धीवर हाच ठसा किंवा छाप उमटलेला आहे.

'तुझी .... भल्या माणसा!'
हे गुरू, तू विद्यार्थी घडवण्यासाठी केलेली खडतर तपस्या, मेहनत, त्याग फळाला येईल. तुझे नाव दाही दिशांना पसरेल, सर्वत्र गाजेल; कारण हे पुण्यवान, भल्या, सज्जन माणसा, तू एक पिढी घडवण्याचे महान कार्य केले आहेस. तू दिलेला ज्ञानरूपी वसा आम्ही 'वारसा' म्हणून पुढील पिढ्यांपर्यंत पोहोचवू.

Sample Content

शिक्षकांचा शेरा : -- दिनांक :

२ मी चित्रकार कसा झालो !

– ल. म. कडू

संकलित मूल्यमापन (Summative Assessment)

(**टीप :** परीक्षेमध्ये संपूर्ण उतारा देण्यात येईल. या उताऱ्याचे वाचन करून त्यावर आधारित कृतींची उत्तरे लिहिणे अपेक्षित आहे. जागेअभावी येथे केवळ उताऱ्याची सुरुवात व शेवट देण्यात आला आहे. विद्यार्थ्यांनी हा उतारा पाठ्यपुस्तकातून वाचावा व त्यावर आधारित कृती सोडवाव्यात.)

परिच्छेद १

कृती १ – आकलन

१. आकृत्या पूर्ण करा.

***i.** लेखकाने त्यांच्या खेड्याचे सांगितलेले विशेष

- ----------------
- ----------------

***ii.** लेखकाच्या खेड्याचे सौंदर्य वाढवणारे घटक

- ----------------
- ----------------
- ----------------
- ----------------

iii. लेखक राहत असलेल्या भागात आढळणाऱ्या, चित्र रेखाटण्याकरिता उपयुक्त ठरलेल्या गोष्टी

- ----------------
- ----------------

२. खालील चौकटी पूर्ण करा.

i. या महिन्यातील ऊन करपवून टाकणारे असे → ----------------

ii. काठालगत मोठ्या प्रमाणावर सापडणारी गोष्ट → ----------------

[मी तुमच्याएवढा .... काढणं सुरू झालं.]

कृती २ – आकलन

***१. काय ते सांगा.**

लेखकाचा कॅनव्हास :

उत्तर : --

----

२. **एका शब्दात उत्तरे लिहा.**

i. याला विसरून अजिबात चालणार नाही – ------------------------

*ii. चित्र काढण्यासाठी वापरला जाणारा कागद – ------------------------

कृती ३ – स्वमत

१. **निसर्गाकडून तुम्हांला कोणती कला शिकाविशी वाटते ?**

[मुद्दे : दान करण्याची कला – कोणताही भेद नाही – प्रत्येकाला मदत**]**

उत्तर : ------------------------

परिच्छेद २

कृती १ – आकलन

१. **ओघतक्ता पूर्ण करा.**

लेखक दगडावर चित्रच चित्र रेखाटायचे.

↓

↓

↓

----

*२. **एका शब्दात उत्तरे लिहा.**

i. बांबूच्या कोवळ्या काडीपासून तयार व्हायचा – ------------------------

ii. लालभडक मातीपासून तयार केल्या जायच्या – ------------------------

iii. ओलं असताना जसं असतं तसंच वाळल्यावरही राहतं – ------------------------

[काही दिवसांनी वाटायला ....पुन्हा विचार सुरू...]

Sample Content

कृती २ – आकलन

*१. **योग्य जोड्या जुळवा.**

क्र.	'अ' गट	उत्तरे		'ब' गट
i.	पिवळा	----------	अ.	झाडांच्या पानापासून
ii.	जांभळा	----------	ब.	दगडांपासून
iii.	भगवा	----------	क.	काटेसावरीच्या फुलातील परागकणांपासून
iv.	हिरवा	----------	ड.	शेंदरी झाडाच्या बियांपासून

कृती ३ – स्वमत

*१. **'तुमच्या इच्छा तीव्र असतील, तर साधनांशिवाय साधना करता येते' या विधानाचा तुम्हांला समजलेला अर्थ लिहा.**
[**मुद्दे :** इच्छेची तीव्रता प्रेरणा देते – उपलब्ध साधनांमधून इच्छापूर्ती – तीव्र इच्छा असेल तर साधनांच्या अभावाचा अडसर नाही.]

उत्तर : ----------

परिच्छेद ३

कृती १ – आकलन

१. **आकृती पूर्ण करा.**

आठवडे बाजारात आयते कपडे विकणारा

↓

(----------)

↓

त्याने आपला माल वाहून नेण्याकरिता वापरलेले वाहन

↓

(----------)

Sample Content

२. एका शब्दात उत्तरे लिहा.

*i. घोड्याच्या शेणाला म्हणतात – ----------

ii. लेखकाने माध्यमिक शाळेत असताना या शास्त्रज्ञाचा धडा वाचला – ----------

[आमच्या गावात .... भरलेलं राहील.]

कृती २ – आकलन

***१. काय ते सांगा.**
मूर्तीला तडे जाऊ नये यासाठी लेखकाला सापडलेला उपाय.

उत्तर : ----------

२. एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

i. लेखकाच्या आनंदाची तुलना त्याने कोणाशी केली ?

उत्तर : ----------

ii. आर्किमीडिज आपले तत्त्व शोधण्यासाठी काय करत असे ?

उत्तर : ----------

कृती ३ – स्वमत

१. 'तुमच्या प्रत्येकात आर्किमीडिज दडलेला आहे' असे लेखकाने का म्हटले असावे ? तुमचे मत लिहा.
[**मुद्दे :** आर्किमीडिजने प्रयत्नाने हवे असणारे तत्त्व शोधले – प्रत्येक माणसात हा गुण आहे – माणसाने चौकस राहायला हवे – नव्याचा शोध घ्यायला हवा.]

उत्तर : ----------

पाठाधारित कृती

***१. उत्तर लिहा.**
लेखकाने पाठात कलेसंबंधी वर्णिलेले दोन विषय : १. ---------- २. ----------

Sample Content

भाषाभ्यास विभाग

अ. व्याकरण घटकांवर आधारित कृती

***१. खेळूया शब्दांशी.**
खाली दिलेल्या शब्दांतून नाम व विशेषणे ओळखून त्यांच्या योग्य जोड्या लावा.

हिरवी, डोंगर, राने, सावली, निळे, दाट

उत्तर :

नामे	विशेषणे
-------------------------	-------------------------
-------------------------	-------------------------
-------------------------	-------------------------

२. खालील चौकोनांतील अक्षरांमध्ये शब्दयोगी अव्यये लपलेली आहेत. उभ्या, आडव्या, तिरप्या पद्धतीने अक्षरे घेऊन शब्दयोगी अव्यये बनवा व दिलेल्या जागेत लिहा.

नं	छ	स	ह
प्र	त	व	ग
मा	गे	र	पु
णे	ख	ढे	क
च	स	क	ट

उत्तर : --

----

३. खालील वाक्यांतील उभयान्वयी अव्यये ओळखा.

i. निसर्गातून आपलं पालनपोषण होतं आणि निसर्गच आपल्याला नाना कला शिकवतो. – ------------------------

ii. आम्हांला खूप वाटायचं, की आपण चित्रं काढावीत. – ------------------------

ii. सगळ्यांत मोठी अडचण किंवा धाक होता तो घरच्यांचा व मास्तरांचा. – ------------------------

४. खालील वाक्यांतील उद्देश्य आणि विधेय ओळखा.

i. लेखकाचे प्राथमिक शिक्षण लहानशा खेड्यात झाले.
ii. मास्तरांना चित्रं-बित्रं काढलेली आवडत नसत.
iii. गाईचं शेण ओलं असताना जसं असतं तसंच ते वाळल्यावरही राहतं.
iv. आर्किमीडिज न्हाणीघरातून 'युरेक-युरेका' करत धावत सुटला.
v. लेखकाच्या मित्राला चित्रकलेची आवड होती.

क्र.	उद्देश्य	विधेय
i.	------------------------------------	------------------------------------
ii.	------------------------------------	------------------------------------
iii.	------------------------------------	------------------------------------

Sample Content

iv.		
v.		

*५. **विधानार्थी, उद्‌गारार्थी, प्रश्नार्थी व आज्ञार्थी या चारही प्रकारांतील वाक्यांचे नमुने तयार करा.**

(स्वाध्यायाखालील 'आपण समजून घेऊया.' पाहा)

उत्तर :

आ. भाषिक घटकांवर आधारित कृती

१. **खालील शब्दांचे समानार्थी शब्द लिहा.**

i. काठ – ii. खडक – iii. थोरला –

iv. रेषा – v. पाऊस –

२. **खालील शब्दांचे विरुद्धार्थी शब्द परिच्छेदातून शोधून लिहा.**

i. फायदा × ii. सुसंस्कृत × iii. आवड ×

iv. मित्र × v. सौम्य ×

३. **खालील शब्दांचे लिंग बदला.**

i. घोडा – ii. माळी –

४. **खालील शब्दांचे वचन ओळखा व तक्ता पूर्ण करा.**

क्र.	शब्द	वचन	बदललेले वचन
i.	नदी		
ii.	तडे		
iii.	उपाय		

Sample Content

iv.	गाई		

५. खालील शब्दांतील अक्षरांपासून अर्थपूर्ण शब्द तयार करा.

i. पालनपोषण –

ii. लालभडक –

६. शब्दसमूहाबद्दल एक शब्द लिहा.

i. आठ दिवसांचा समूह –

ii. सततच्या वावरामुळे पायाने मळून झालेल्या वाटा –

७. खालील वाक्प्रचारांचा अर्थ सांगून वाक्यात उपयोग करा.

i. दंग होणे –

वाक्य :

ii. उफाळून येणे –

वाक्य :

iii. तहानभूक हरपणे –

वाक्य :

iv. दुथडी भरून वाहणे –

वाक्य :

v. हिरमोड होणे –

वाक्य :

८. खालील शब्दांपैकी शुद्ध शब्द ओळखा.

i. मरजी / मर्झी / मर्जी / मर्जि –

ii. सुसंस्कृत / सूसंस्कृत / सुंसस्कृत / सुसंस्क्रुत –

iii. मुरूम / मुरुम / मूरुम / मूरूम –

iv. न्हाणीघर / न्हानीघर / नान्हीघर / न्हाण्हीघर –

शिक्षकांचा शेरा : दिनांक :

Sample Content

AVAILABLE BOOKS FOR STD. VIII:
(ENG., MAR. & SEMI ENG. MED.)

NOTES
- English Balbharati
- मराठी सुलभभारती
- हिंदी सुलभभारती
- History and Civics
- Geography
- General Science
- Mathematics

NOTES
- My English Book
- मराठी बालभारती
- हिंदी सुलभभारती
- इतिहास व नागरिकशास्त्र
- भूगोल
- सामान्य विज्ञान
- गणित

WORKBOOK
- English Balbharati
- मराठी सुलभभारती
- हिंदी सुलभभारती
- My English Book
- मराठी बालभारती

AVAILABLE BOOKS FOR STD. IX:
(ENG., MAR. & SEMI ENG. MED.)

NOTES
- English Kumarbharati
- मराठी अक्षरभारती
- हिंदी लोकभारती
- हिंदी लोकवाणी
- आमोद: सम्पूर्ण-संस्कृतम्
- आनन्द: संयुक्त-संस्कृतम्
- History and Political Science
- Geography
- Mathematics (Part - I)
- Mathematics (Part - II)
- Science and Technology

NOTES
- My English Coursebook
- मराठी कुमारभारती
- इतिहास व राज्यशास्त्र
- भूगोल
- गणित (भाग - I)
- गणित (भाग - II)
- विज्ञान आणि तंत्रज्ञान

WORKBOOK
- English Kumarbharati
- मराठी अक्षरभारती
- हिंदी लोकभारती
- My English Coursebook
- मराठी कुमारभारती

ADDITIONAL TITLES
Grammar & Writing Skills Books
(Std. VIII, IX & X)
- Marathi
- Hindi
- English

OUR PRODUCT RANGE
Children Books | School Section | Junior College
Degree College | Entrance Exams | Stationery

Visit Our Website

Target Publications® Pvt. Ltd.
Transforming lives through learning.

Address:
B2, 9th Floor, Ashar, Road No. 16/Z,
Wagle Industrial Estate, Thane (W)- 400604

Tel: 88799 39712 / 13 / 14 / 15
Website: www.targetpublications.org
Email: mail@targetpublications.org

Explore
our range of
STATIONERY